روابط زن و مرد نامحرم

ارتباط با نامحرم در فضای مجازی

س1. آیا صحبت یا شوخی با نامحرم به شکل صوتی، تصویری یا نوشتاری و نیز فالو یا لایک کردن جنس مخالف در فضای مجازی حرام است؟

ج. به طور کلی ارتباط با نامحرم که مستلزم مفسده بوده و یا خوف وقوع در حرام در میان باشد، جایز نیست .

پیامکهای افراد نامحرم

س2. اگر نامحرم طبق عرف پیامک تبریک عید یا مناسبتهای دیگر که ازنظر اخلاقی متن آن مشکلی ندارد بدهد، آیا جواب دادن به آن از نظر شرعی اشکالی دارد یا خیر؟

ج. به طور کلی ارتباط با نامحرم که مستلزم مفسده بوده و یا خوف ارتکاب گناه در میان باشد، جایز نیست ؛ و در غیر این صورت فی نفسه اشکال ندارد.

ورود به دانشگاه

س3. ورود به دانشگاه یا دانشکده ای که باعث اختلاط با زنانی که بدون پوشش برای تحصیل در آن جا حضور دارند می شود، چه حکمی دارد؟

ج. وارد شدن به مراکز آموزشی برای تعلیم و تعلّم اشکال ندارد، ولی بر زنان و دختران حفظ حجاب واجب است و بر مردان هم واجب است از نگاه حرام خودداری نموده و همچنین از اختلاط که موجب خوف فتنه و فساد است، اجتناب نمایند.

س4. جوانانی که در مدارس و دانشگاه ها مشغول تحصیل هستند با دختران هم برخورد و ملاقات دارند و به حکم هم کلاسی و هم درس بودن با آنان راجع به مسائل درس و غیر آن گفتگو می کنند که گاهی بعضی از صحبت ها با خنده و شوخی همراه است که البته به قصد ریبه و لذت نیست آیا این کار جایز است؟

ج. اگر همراه با مراعات حجاب و بدون قصد ریبه و همراه با اطمینان به عدم وقوع در مفاسد باشد، اشکال ندارد، و إلاّ جایز نیست.

چانه زدن با نامحرم

س5. چانه زدن در معامله با نامحرم چه حکمی دارد؟

ج. با حفظ حدود و ضوابط شرعی مانع ندارد.

نگاه های حرام

س6. نگاه های ممنوع و حرام کدام اند؟

ج. ۱- نگاه به بدن زن نامحرم (به جز صورت و دست ها تا مچ) .
۲- نگاه به دست و چهره آرایش شده ی زن نامحرم.
۳- نگاه به زیور آلاتی که زن پوشیده بدون این که محل زیور دیده شود، [1] بنابر احتیاط واجب.
۴- نگاه مرد نامحرم به عکس بی حجاب زن آشنایی که هتک او محسوب شود و یا مفسده داشته باشد.
۵- نگاه با ریبه (ترس افتادن به حرام) .
۶- نگاه زن به بدن مرد نامحرم (به جز صورت و دست ها و پاها به مقداری که معمولاً نمی پوشانند) .
۷- نگاه هوس آلود (هر چند به صورت و دست ها و یا به بدن هم جنس) .

نگاه به زنی که موی خود را از ته زده است

س7. اگر زنی سر خود را کچل کند نگاه کردن به سر، بدون موی او چه حکمی دارد؟

ج. جایز نیست.

نگاه به نامحرم در حال امر به معروف

س8. هرگاه نهی از منکر باعث نگاه به زنان بی مبالات و آرایش کرده شود، آیا باز هم واجب است؟

ج. نگاهِ اول اگر بدون قصد و بی اختیار باشد، اشکال ندارد، ولی نگاه عمدی به غیر از صورت و دست ها تا مچ به شرطی که بدون آرایش باشند، بنابر احتیاط واجب جایز نیست، هر چند به قصد امر به معروف باشد.

س9. امر و نهی زنانی که حجاب کامل ندارند، چه حکمی دارد؟ در صورتی که انسان هنگام نهی زبانی از تحریک شهوت خود بترسد، وظیفه اش چیست؟

ج. نهی از منکر متوقف بر نگاه با ریبه به زن نامحرم نیست، و بر هر مکلفی واجب است که از حرام اجتناب کند، به خصوص زمانی که مبادرت به انجام فریضه نهی از منکر می کند.

نگاه به موی جدا شده از سر نامحرم

س10. اگر نامحرم موهای کوتاه شده زنی را که به زمین ریخته شده را ببیند، در فرضی که صاحب مو را بشناسد، چه حکمی دارد؟

ج. ظاهراً اشکال ندارد، هرچند احتیاط مستحب این است که لمس نکند.

س11.

اختلاط زن و مرد در آرایشگاه جهت آموزش

س12. اختلاط زن و مرد در آرایشگاه جهت آموزش چه حکمی دارد؟

ج. در هر صورت بر زنان و دختران حفظ حجاب واجب است، و بر مردان هم واجب است از نگاه حرام خود داری نموده، و همچنین از اختلاط که موجب خوف فتنه و فساد است، اجتناب نمایند.

فروش لوازم زنانه توسط مرد

س13. فروش مواد آرایشی و لباسهای مخصوص زنانه توسط مردان چه حکمی دارد؟

ج. اگر موجب ترتّب مفاسد اخلاقی و اجتماعی نباشد، اشکال ندارد.

س14. آیا جایز است افرادی که ازدواج نکرده اند با رعایت موازین شرعی و آداب اخلاقی، در فروشگاههای تولید و فروش لباس های زنانه و وسایل آرایشی کار کنند؟

ج. جواز کارکردن و کسب درآمد حلال شرعاً مختص گروه خاصی ازمردم نیست، بلکه هر کس که موازین و آداب اسلامی را رعایت کند حق آن را دارد، ولی اگر برای دادن پروانه تجاری یا اجازه کار از طرف ادارات و نهادهای مسئول به خاطر رعایت مصالح عمومی برای بعضی از مشاغل شرایط خاصی وضع شده باشد، باید مراعات شود.

اصلاح موی دختران تازه بالغ توسط نامحرم

س15. بعضی اوقات دختران ۹ یا ۱۰ ساله را به آرایشگاه مردانه می آورند که موهایشان را کوتاه کنند. آیا اصلاح موی آن ها با وجود این که به سن تکلیف رسیده اند، برای مردان شرعاً اشکال دارد؟

ج. در فرض مذکور، جایز نیست.

دست دادن با نامحرم

س16. در اعیاد و دید و بازدیدهایی مانند عید نوروز، خانمها و آقایان نامحرم با یکدیگر دست می دهند، ومی گویند ما صیغه محرمیّت خواندیم! آیا صیغه محرمیّت برای چنین مواردی مانند دست دادن و.... وجود دارد. اگروجود دارد چگونه است؟

ج. دست دادن با نامحرم جایز نیست. در اسلام چیزی به عنوان محرمیّت خواهر و برادری و امثال آن وجود ندارد ؛ و تنها راه محرمیّت، عقد ازدواج دائم یا موقت با مراعات شرایط شرعی است.

نگاه به زن دایی بی حجاب

س17. زن دایی ای دارم که بی حجاب است، و نگاه به وی تأثیری روی من ندارد، می توانم عید نوروز برای عید دیدنی به مدت کوتاه با زن و بچه ام به منزل ایشان بروم؟

ج. در هر صورت باید در معاشرت و نگاه به نامحرم ضوابط شرعی مراعات شود و اگر از زنانی باشد که اگر او را نهی کنید نمی پذیرد، و به آن توجه نمی کند بنا بر احتیاط واجب باید از نگاه عمدی به او خودداری کنید.
توجه داشته باشید، برای صله رحم می توانید با تلفن و امثال آن احوال پرسی کنید، و أیّام عید را تبریک بگویید.

نگاه به زنان بی حجاب

س18. اگر هنگام عبور از خیابان یا مجامع عمومی مثل ادارات و بازار، زنانی را ببینیم که حجاب واجب را مراعات نمی کنند، آیا مرتکب گناه شده ایم؟

ج. در فرض مرقوم اگر از زنانی باشند که عادت آن ها بر این است که خود را نمی پوشانند و اگر نهی شوند هم، نمی پذیرند و به آن توجه نمی کنند، در صورتی که ترس افتادن در فتنه نباشد، تردّد در این اماکن اشکال ندارد، هر چند بدانید که نگاه شما به آنها می افتد.

آموزش رانندگی زن توسط مرد نامحرم

س19. آیا برای زن، یاد گرفتن رانندگی به کمک مرد اجنبی در مکان مخصوص تعلیم رانندگی، با علم به این که آن زن حجاب و عفاف شرعی خود را حفظ می کند، جایز است؟

ج. آموختن رانندگی با کمک و راهنمایی مرد اجنبی در صورتی که با مواظبت بر حجاب و عفاف و اطمینان به عدم وقوع در مفاسد همراه باشد، اشکال ندارد، ولی در عین حال شایسته است که یکی از محارم وی همراه او باشد، بلکه اولی این است که آموزش رانندگی به کمک مربّی زن یا یکی از محارم صورت بگیرد.

حضور در مجلس عروسی

س20. حضور در مجالس عروسی چه حکمی دارد؟ آیا بر حضور در مجلس عروسی که خالی از رقص نیست، عنوان «الداخلُ فی عَمل قومٍ فَهُو مِنهم» صدق می کند و لذا ترک آن مجلس واجب است ؛ یا این که حضور در آن مجلس بدون شرکت در رقص و مراسم دیگر، اشکال ندارد؟

ج. اگر مجلس به گونه ای نباشد که عنوان مجلس لهو و حرام و معصیت بر آن صدق کند و حضور در آن مفسده ای نداشته باشد، حضور و نشستن در آن در صورتی که عرفاً تأیید عملی که جایز نیست، محسوب نشود، اشکال ندارد.

حضور در مجلس معصیّت

س21. گاهی مجالس جشن دسته جمعی از طرف اساتید یا دانشگاه کشورهای بیگانه برگزار می شود و از قبل معلوم است که مشروبات الکلی در آن مجالس وجود دارد، تکلیف شرعی دانشجویان که قصد شرکت در آن جشن را دارند چیست؟

ج. حضور در مجالسی که در آن ها شراب نوشیده می شود برای هیچ کس جایز نیست، در این محافل شرکت نکنید تا بفهمند که شما به علت مسلمان بودن در مجلس شرب خمر شرکت ننموده و مشروب نمی خورید.

رقص در برابر محارم

س22. رقص مردان در برابر زنانی که از محارم آنان هستند و همچنین رقص زنان در برابر مردانی که از محارم آنان هستند، اعم از این که سببی باشند یا نسبی، چه حکمی دارد؟

ج. در رقص حرام فرقی بین مرد یا زن نیست و همچنین فرقی نمی کند که در برابر محرم باشد یا در برابر نامحرم.

س23.
1) شرکت در جشن هایی که زنان و مردان در آن ها مبادرت به رقص و نواختن موسیقی به طور جداگانه می کنند چه حکمی دارد؟
2) آیا شرکت در عروسی هایی که در آن ها مبادرت به رقص و نواختن موسیقی میشود، جایز است؟
3) آیا نهی از منکر در مجالسی که در آن ها رقص انجام می شود، در صورتی که امر به معروف ونهی از منکر در شرکت کنندگان تأثیری نداشته باشد، واجب است؟

ج3-1. شرکت در مجلس معصیت اگر مستلزم ارتکاب حرام مانند گوش دادن به موسیقی لهوی مناسب با مجالس لهو و گناه باشد و یا مفسده ای بر آن مترتّب شود یا حضور در آن تأیید گناه محسوب شود، جایز نیست و امّا تکلیف امر به معروف و نهی از منکر با عدم احتمال تأثیر ساقط است.

س24. اگر مرد نامحرمی وارد جشن عروسی شود و در آن جا زن، بدون حجابی حضور داشته باشد و مرد بداند که نهی از منکر در او تأثیری ندارد، آیا واجب است مجلس را ترک کند؟

ج. اگر خروج از مجلس معصیت به عنوان اعتراض مصداق نهی از منکر باشد، واجب است.

س25. آیا حضور در مجالس و محافلی که در آن ها به نوارهای مبتذل غناگوش داده می شود جایز است؟ در صورتی که در غنا بودن آن شک داشته باشد، با توجه به این که نمی تواند از پخش نوار جلوگیری کند، حکم چیست؟

ج. حضور در مجلس غنا و موسیقی لهوی مناسب با مجالس لهو و گناه در صورتی که منجر به گوش دادن یا تأیید آن شود جایز نیست ولی در صورت شک در موضوع، حضور در آن مجلس و گوش دادن به آن فی نفسه اشکال ندارد.

س26. شرکت در مجالس و محافلی که انسان در آن ها گاهی مبتلا به شنیدن کلام غیرمناسبی از قبیل افترا بر مقامات دینی یا مسئولین جمهوری اسلامی یا مؤمنین دیگر می شود چه حکمی دارد؟

ج. مجرّد حضور در آن مجالس تا زمانی که مستلزم ابتلا به عمل حرام مانند گوش دادن به غیبت و همچنین موجب تأیید و ترویج منکر نباشد، فی نفسه اشکال ندارد ولی نهی از منکر با وجود شرایط آن واجب است.

س27. در جلسات و انجمن هایی که در بعضی از کشورهای غیر اسلامی تشکیل می شود، طبق عادت برای پذیرایی حاضران از مشروبات الکلی استفاده می شود، آیا شرکت در این جلسات و انجمن ها جایز است؟

ج. حضور در مجالسی که در آن ها شراب نوشیده می شود برای هیچ کس جایز نیست، در این محافل شرکت نکنید تا بفهمند که شما به علت مسلمان بودن در مجلس شرب خمر شرکت ننموده و مشروب نمی خورید.

فروش محصولات فرهنگی مبتذل

س28. فروش کلیه عکس ها و کتاب ها و مجلاتی که به طور آشکار مشتمل بر امور قبیح و مبتذل نیستند، ولی به طور ضمنی باعث ایجاد جوّ فرهنگی فاسد و غیر اسلامی به خصوص در بین جوانان می شوند، چه حکمی دارد؟

ج. خرید و فروش و ترویج اموری از این قبیل که منجر به انحراف جوانان و فساد آنان و باعث پیدایش جوّ

فرهنگی فاسدی می شوند، جایز نیست و واجب است از آن ها اجتناب شود.

وظیفه ی زنان برای مقابله با تهاجم فرهنگی

س29. امروزه وظیفه زنان برای مقابله با تهاجم فرهنگی به جامعه اسلامی ما چیست؟

ج. یکی از مهمترین وظایف آنان، حفظ حجاب اسلامی و ترویج آن ؛ و پرهیز از لباس هایی است که پوشیدن آن ها تقلید از فرهنگ دشمن محسوب می شود.

اشتغال زن بدون اذن شوهر

س30. آیا زن می تواند بدون اجازه شوهر کار کند؟

ج. در هر حال، خروج زن از خانه بدون عذر شرعی باید با اجازه شوهر باشد ؛ مگر آن که در ضمن عقد، خروج از منزل شرط شده باشد.

مخارج زن با درآمد خود

س31. زنی که شاغل است، و درآمدی که به دست می آورد می تواند هر کاری با آن انجام دهد، مثلاً نذر کند، یا این که باید از شوهرش اجازه بگیرد؟

ج. درآمد زن مال خود اوست، و می تواند در هر مورد حلالی که بخواهد مصرف کند، اما نذر زن در صورت حضور شوهر باید بنا بر احتیاط واجب با اجازه شوهر باشد.

نگاه به زنان معلول ذهنی

س32. حکم نگاه به زنان عقب افتاده ذهنی که پوشش کافی و کامل ندارند را بیان فرمایید؟

ج. در نگاه به نامحرم فرقی بین زنان مذکور و زنان دیگر نیست.

---

(1) نگاه کردن به زیور آلات زن نامحرمی که زیور آلات خود را از روی لباس پوشیده، مثل گردنبد و النگو یا زیور آلات خود را بیرون گذاشته مثل گوشواره، بدون این که گوش یا گردنش دیده شود، بنابر احتیاط واجب جایز نیست. و بر زنان هم واجب است زینت و زیور آلات خود را از دید مرد نامحرم بپوشانند.

فیلم و تصویر زن نامحرم

س33. نگاه کردن به تصویر زن نامحرم و بدون پوشش چه حکمی دارد؟ نگاه کردن به صورت زن در تلویزیون چه حکمی دارد؟ آیا بین زن مسلمان و غیرمسلمان و بین پخش آن به طور مستقیم و یا غیر مستقیم تفاوتی وجود دارد؟

ج. نگاه کردن به تصویر زن نامحرم، حکم نگاه کردن به خود زن نامحرم را ندارد، بنا بر این اگر نگاه از روی لذّت نبوده و خوف افتادن به گناه نباشد و تصویر هم متعلق به زن مسلمانی که بیننده آن را می شناسد نباشد، اشکال ندارد و بنابر احتیاط واجب نباید به تصویر زن نامحرم مسلمان که به طور مستقیم از تلویزیون پخش می شود، نگاه کرد ولی در پخش غیرمستقیم تلویزیونی اگر ریبه و خوف افتادن به گناه نباشد، نگاه کردن اشکال ندارد.

س34. آیا دیدن تصاویر زنان برهنه و نیمه برهنه در فیلم های سینمایی و غیر آن، در صورتی که آنان را نشناسیم، جایز است؟

.

نگاه کردن به فیلم ها و تصاویر، حکم نگاه کردن به اجنبی را ندارد و در صورتی که از روی شهوت و ریبه نباشد و مفسده ای هم بر آن مترتّب نشود، شرعاً اشکال ندارد ولی با توجه به این که دیدن تصویر برهنه ای که شهوت برانگیز است، غالباً از روی شهوت بوده بنابراین دیدن آنها حرام است.

نگاه به تصاویر زنان بی حجاب

س35. گاهی فرد نامحرمی به علتی، داخل آموزشگاه آرایشگری یا مغازه مخصوص بانوان می شود، داخل مغازه تصاویر زنان نیمه لخت وجود دارد. آیا آرایشگر باید تصاویر را بردارد یا آنها نباید نگاه کنند؟

ج. نگاه به تصاویر حکم نگاه کردن به اجنبی را ندارد، و در صورتی که از روی شهوت و ریبه نباشد، و مفسده ای هم بر آن مترتّب نشود، اشکال ندارد.

س36. بعضی از جوانان به تصاویر مستهجن نگاه می کنند، و برای کار خود توجیهات ساختگی ارائه می دهند، حکم آن چیست؟ و اگر دیدن این تصاویر مقداری از شهوت انسان را تسکین دهد و در جلوگیری از ارتکاب حرام مؤثر باشد، چه حکمی دارد؟

اگر نگاه کردن به آن تصاویر به قصد ریبه باشد و یا انسان بداند که منجر به تحریک شهوت او می شود و یا خوف ارتکاب گناه و مفسده باشد، در این صورت نگاه کردن به آن ها حرام است و این که به خاطر آن انسان به حرام دیگری نمی افتد، مجوّز ارتکاب فعلی که شرعاً حرام است، نمی باشد.

س37. آیا نگاه کردن به موی گوینده تلویزیون که آرایش کرده و سر و سینه اش پوششی ندارد، جایز است؟

ج. مجرّد نگاه کردن چنانچه از روی لذّت نبوده و خوف ارتکاب حرام و فساد در آن نباشد و به صورت پخش مستقیم هم نباشد، اشکال ندارد.

س38. دیدن فیلم های ایرانی که بعد از انقلاب تولید شده اند و در آن ها زنان با حجاب ناقص ظاهر می شوند و گاهی بدآموزی هایی نیز دارند، چه حکمی دارد؟

ج. اصل مشاهده این فیلم ها اگر به قصد لذت و ریبه نباشد و موجب وقوع در مفسده هم نگردد، فی نفسه اشکال ندارد ولی فیلم سازان باید از تهیه و تولید فیلم هایی که با تعالیم ارزشمند اسلامی منافات دارد، خودداری کنند.

بوسیدن تصاویر شهدا و امام راحل توسط زن نامحرم

س39. آیا بوسیدن تصاویر امام (قدّس سرّه) و شهدا برای ما زنان از این جهت که به ما نامحرم هستند، اشکال دارد؟

ج. به طور کلی تصویر شخص حکم خود او را ندارد. لذا بوسیدن تصویر به عنوان احترام و تبرک جستن و اظهار محبت در صورتی که قصد ریبه و خوف افتادن به گناه نباشد، اشکال ندارد.

تئاتر و سینما، تقلید صدای نامحرم

س40. پوشیدن لباس زنانه توسط مردان و برعکس، برای بازی در تئاتر و سینما چه حکمی دارد؟

تقلید صدای مردان توسط زنان و برعکس چه حکمی دارد؟

ج. به خودی خود اشکال ندارد.

آنتن های ماهواره ای

س41. آیا خرید و نگهداری و استفاده از دستگاه گیرنده برنامه های تلویزیونی از ماهواره جایز است؟ و اگر دستگاه گیرنده، مجّانی به دست انسان برسد چه حکمی دارد؟

ج. دستگاه آنتن ماهواره ای از این جهت که صرفاً وسیله ای برای دریافت برنامه های تلویزیونی است که هم برنامه های حلال دارد و هم برنامه های حرام، حکم آلات مشترک را دارد. لذا خرید و فروش و نگهداری آن برای استفاده در امور حرام، حرام است و برای استفاده های حلال جایز است. ولی چون این وسیله برای کسی که آن را در اختیار دارد زمینه دریافت برنامه های حرام را کاملاً فراهم می کند و گاهی نگهداری آن مفاسد دیگری را نیز در بر دارد، خرید و نگهداری آن جایز نیست مگر برای کسی که به خودش مطمئن است

که استفاده حرام از آن نمی کند و بر تهیه و نگهداری آن در خانه اش مفسده ای هم مترتّب نمی شود. لکن اگر قانونی در این مورد وجود داشته باشد باید مراعات گردد.

فیلم و عکس در عروسی

س42. آیا جایز است زن در جشن های عروسی بدون اجازه شوهرش عکس بیاندازد؟ و بر فرض جواز، آیا مراعات حجاب کامل در آن واجب است؟

ج. اصل عکس گرفتن منوط به اجازه شوهر نیست، ولی اگر احتمال بدهد که اجنبی عکس او را ببیند، و عدم رعایت حجاب کامل، منجر به مفسده ای شود، مراعات آن واجب است.

س43. هنگام جشن عروسی چند عکس از من گرفته شد که در آن ها حجاب کامل نداشتم، این عکس ها در حال حاضر نزد دوستان و اقوام من هستند. آیا جمع آوری آن ها بر من واجب است؟

ج. اگر وجود عکس ها نزد دیگران مفسده ای ندارد و یا بر فرض ترتّب مفسده، شما در دادن عکس ها به دیگران نقشی نداشته اید و جمع کردن آنها از دیگران برای شما مشقّت دارد، تکلیفی در این باره ندارید.

س44. اگر عروس درشب جشن عروسی روپوش روشن و نازکی برسرش بیندازد، آیا جایز است مرد اجنبی از او عکس بگیرد؟

ج. اگر مستلزم نگاه حرام به زن اجنبی باشد جایز نیست، وگرنه اشکال ندارد.

س45. گرفتن عکس زن غیرمحجّبه در بین محارمش چه حکمی دارد؟ اگر احتمال داده شود که مرد اجنبی آن عکس ها را هنگام ظاهر کردن ببیند، حکم آن چیست؟

ج. به خودی خود، اشکال ندارد.

آرایش

حنا گذاشتن

س46. حنا گذاشتن برای انگشتان دست و پا، زینت حساب می شود، و باید از نامحرم پوشانده شود؟

ج. تشخیص آن موکول به نظر عرف است.

گریم نامحرم

س47. گریم کردن مردان توسط زنان و بالعکس، جهت بازی در تئاتر یا فیلم، جایز است؟

ج. جایز نیست.

فریب درآرایش

س48. اگر به خاطر مراسم خواستگاری مشتری از آرایشگر بخواهد او را گریم نماید، به گونه ای که مشکلات ظاهری پوستش دیده نشود، آیا این کار شرعاً اشکال دارد؟ پول دریافتی آرایشگر در مقابل این کار، چه حکمی دارد؟

ج. چنانچه به قصد تدلیس و فریب دیگران باشد، جایز نیست و مالک پول دریافتی نیز نمی شود.

تدلیس

س49. معنای تدلیس و مکر و فریب در اصناف و صنف آرایشگری چیست؟

ج. تدلیس به معنای خدعه و فریب است. البته نه هر خدعه ای، بلکه مقصود پوشاندن عیب یا اظهار کمال در شیء یا کسی است که آن کمال را ندارد، یا اظهار و نشان دادن وصفی که انسان به آن راغب است در حالی که واقعاً آن وصف وجود ندارد. یا مخفی کردن وصفی که رغبتی به آن نیست. مثلاً زن یا مرد پیری را طوری آرایش کنند که مثل زن یا مرد ۲۵ ساله شود.

س50. معیار تشخیص تدلیس در آرایشگری و مانند آن چیست؟

ج. معیار تشخیص تدلیس آن است که عرف آن را تدلیس بداند.

س51. آیا انجام هرگونه آرایشی در مواردی مانند خواستگاری، تدلیس است یا آرایش های معمولی و متعارف، تدلیس به حساب

نمی آید؟ به طور کلی، چه نوع آرایشی، پوشاندن واقعیت به حساب می آید و اصولاً تشخیص آن به عهده کیست؟

ج. تدلیس یعنی پنهان نمودن عیب یا چیزی را برخلاف یا بهتر از واقع نشان دادن به قصد فریب دادن دیگری است، و صِرف آرایش تدلیس محسوب نمی شود ؛ و تشخیص این گونه امور به عهده عرف می باشد.

س52. رنگ کردن همه و یا قسمتی از مو به نیت جلب توجه دیگران در مجالس بانوان برای ازدواج، جایز است؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد.

آرایش زن برای مجالس بانوان

س53. آیا خانمهای مجرّد می توانند با آرایش و با استفاده از کلاه گیس و یا پوشیدن لباسهای شیک در مجالس ویژه بانوان حاضر شوند، و قصدشان این باشد که با جلب توجه قرار دادن دیگران برای خود خواستگار پیدا کنند؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد.

وظیفه ی آرایشگر زن نسبت به مشتری

س54. وقتی مشتری با چهره آرایش کرده از آرایشگاه خارج می شود، آیا وظیفه ای بر عهده ی آرایشگر است که به او تذکر بدهد که حجاب خود را رعایت کند؟

ج. اگر بداند که حجاب شرعی را رعایت نمی کند در صورتی که احتمال بدهد، تاثیر دارد و شرایط دیگر امر به معروف و نهی از منکر فراهم باشد امر و نهی زبانی بر او واجب است.

آرایش کم و ملایم

س55. آیا استفاده از بعضی مواد آرایشی که رنگ آن دیده نمی شود (مانند رژ لب) در حضور نامحرم جایز است؟

ج. به هر حال اگر به گونه ای باشد که عرفاً زینت محسوب شود، و یا باعث جلب توجه نامحرم می گردد، لازم است از نگاه نامحرم پوشانده شود.

س56. اگر از کرم روشن کننده ی پوست به مقدار کم، که فقط لکه های پوست را بپوشاند (نه برای زیبایی بلکه برای پوشاندن عیب) استفاده کنیم اشکال دارد؟

ج. اگر آرایش و زینت حساب شود باید از نامحرم پوشانده شود، و کم و زیادش در حکم تأثیری ندارد.

استفاده از لاک و سرمه در بیرون

س57. استفاده ی بانوان از سرمه و لاک ناخن در بیرون از منزل چه حکمی دارد؟ (اگر بانوان سرمه را نه برای زینت بلکه به خاطر فوایدی که دارد استفاده کنند ، در این صورت باز هم در مقابل نامحرم باید آن را بپوشانند) ؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد، ولی اگر عرفاً زینت محسوب شود، باید از نگاه نامحرم پوشانده شود. (و تشخیص موضوع و تشخیص این که زینت است یا نه، بر عهده شخص مکلف است) .

مصادیق زینت

س58. آیا هر نوع انگشتری (طلا، عقیق، بدلیجات و...) ، ساعت و عینک طبّی زیبا برای زنان زینت محسوب می شود، که باید از نامحرم بپوشانند؟

ج. تشخیص این گونه امور به عهده عرف می باشد ؛ و اگر عرفاً زینت محسوب شود، برای زنان لازم است از نگاه نامحرم بپوشانند.

آرایش زشت و زیبا

س59. آیا فرقی بین آرایش کردن هست، یعنی اگر کسی بسیار بد زینت کند، مثلاً مطابق رسومات خودشان به آن زینت بگویند، و حال آن که برای عدّه ای دیگر، نه فقط زینت نیست، بلکه برای آنها زشت هم هست. آیا این گونه زینتها نیز باید از نامحرم پوشیده شود؟

ج. اگر در عرف آنها زینت محسوب شود باید از دید نامحرم پوشانده شود.

برجسته کردن مو

س60. آیا گل سر بزرگ (کلیپس) که پشت سر بسته می شود، و از زیر روسری و چادر به صورت برجستگی دیده می شود، در حضور نامحرم اشکال دارد؟

ج. در صورتی که باعث جلب توجه نامحرم و موجب مفسده بشود، جایز نیست.

س61. اگر موها را طوری ببندیم که به صورت دم اسبی باشد، یعنی از پشت سر موها بر جسته شوند، و این برجستگی از روی چادر یا روسری در مواجهه با نامحرم دیده شود، در حالی که در عرف جا افتاده شده است، اشکال دارد ؟

ج. در صورتی که باعث جلب توجه نامحرم و موجب مفسده بشود، جایز نیست.

استفاده از کرم و عطر، برای بیرون

س62. استفاده از کرم های ضد آفتاب در فصل گرما با توجه به بوی آنها چه حکمی دارد؟ و همچنین عطر زدن در این فصل برای جلوگیری از بوی عرق بدن چه حکمی دارد؟

ج. در صورتی که باعث جلب توجه نامحرم و موجب مفسده بشود، جایز نیست.

س63. عطر زدن بانوان در بیرون از منزل (کوچه و خیابان) چه حکمی دارد؟

ج. در صورتی که باعث جلب توجه نامحرم و موجب مفسده بشود، جایز نیست.

استشمام بوی عطر نامحرم

س64. استشمام بوی عطر نامحرم یا بوی طبیعی بدن یا بوی لباس های نامحرم (اعمّ از این که استشمام کننده زن باشد یا مرد) ، چه حکمی دارد؟

ج. اگر موجب خوف ارتکاب گناه یا مستلزم مفسده شود، جایز نیست.

دوچرخه سواری بانوان

س65. مدتی است در فضای مجازی خبری از دفتر جنابعالی منتشر شده که دوچرخه سواری بانوان با رعایت نکات شرعی جایز اعلام گردیده...
اگر امکانش هست پیرامون این حکم و صحت و سقم آن توضیحی فرمایید. آیا دوچرخه سواری بانوان در خیابان جایز است ؟

ج. در صورتی که باعث جلب توجه نامحرم و موجب مفسده بشود، جایز نیست.

زیبا سازی ناخن و دندان

س66. آیا آویز ناخن (آویز فلزی) که تنها به یک ناخن انگشت بند است، اشکال شرعی دارد؟ (در حضور نامحرم)

ج. به طور کلی زن باید زینت و آرایش خود را از نگاه نامحرم بپوشاند.

س67. بلند کردن ناخن برای بانوان چه حکمی دارد؟ و آیا باید از نامحرم پوشانده شود؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد، ولی اگر عرفاً زینت محسوب شود، باید از نگاه نامحرم پوشانده شود. (و تشخیص موضوع و تشخیص این که زینت است یا نه، بر عهده شخص مکلف است) ، ولی باید آن را برای وضو و غسل تمیز نگه دارند.

س68. طرح های گوناگونی روی دندان ها انجام می دهند یا طراحی روی ناخن و ... تبلیغ و انجام این نوع آرایش ها و درآمد حاصل از آن شرعاً چه حکمی دارد؟

ج. طراحی و آرایش کردن زنان فی نفسه و اجرت گرفتن دربرابر آن اشکال ندارد به شرطی که به منظور نشان دادن به نامحرم نباشد.

س69. نگین روی دندان یا منگوله هایی که از ناخن یا لب آویزان می کنند، چه حکمی دارد؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد، ولی اگر عرفاً زینت محسوب شود، باید از نگاه نامحرم پوشانده شود.

س70. آیا سوراخ نمودن ناخن های بلند خانم ها و وصل نمودن حلقه به آن اشکال دارد؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد، ولی اگر عرفاً زینت محسوب شود، لازم است از نگاه نامحرم پوشانده شود.

کاشت ناخن مصنوعی

س71. کاشت ناخن مصنوعی برای بانوان چه حکمی دارد؟

. کاشت ناخن جایز نیست. اگر برداشتن ناخن مصنوعی ممکن باشد، وضو یا غسل با آن باطل است و در نتیجه نماز هم باطل است و چنانچه برداشتن آن تا پایان وقت نماز ممکن نباشد یا مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره ای، تیمم کند و بعد از برداشتن ناخن، بنابر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخواند.

پوشاندن صورت

س72. اگر گردی صورت زن زیبا باشد، باید آن را هم از نامحرم بپوشاند؟

ج. فی نفسه لازم نیست.

جرّاحی پلاستیک صورت

س73. زنی که صورت خود را با جرّاحی پلاستیک زیبا ساخته است، آیا حکم زینت پیدا کرده، و باید آن را از نامحرم بپوشاند؟

ج. در صورتی که باعث جلب توجه نامحرم و موجب مفسده بشود، جایز نیست.

دیده شدن موی مصنوعی

س74. آیا استفاده از موی مصنوعی و دیده شدن مقداری از آن (موی مصنوعی) از زیر روسری در محل حضور نامحرمان حرام است؟

ج. بنابر احتیاط واجب، باید از نامحرم پوشانده شود.

خرید و فروش موهای بلند

س75. خرید و فروش موهای بلند خانم ها برای ساخت موی مصنوعی چه حکمی دارد؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد.

س76. استفاده از موی کوتاه شده زنان برای عروس یا افراد دیگر (به عنوان آرایش یا موی مصنوعی و ...) چه حکمی دارد؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد.

لنز برای تغییر رنگ چشم

س77. استفاده از لنز برای تغییر رنگ چشم چه حکمی دارد؟

ج. به خودی خود مانعی ندارد ؛ و در هر حال اگر استفاده از لنز زینت نباشد، و موجب جلب توجه نامحرم نباشد، اشکال ندارد ؛ وگرنه اگر زینت محسوب شود باید از نامحرم پوشیده شود.

آرایش کردن زن در محل کار

س78. آیا آرایش کردن زنان در محل کار در حالی که نامحرم حضور دارد، جایز است؟

ج. در فرض سؤال، جایز نیست.

آرایش زن برای بیرون منزل

س79. اگر خانمی با حجاب کامل اسلامی ولی آرایش کرده و بدون داشتن قصد بد، از منزل خارج شود، آیا مرتکب گناه شده است یا خیر؟

ج. خانم ها باید صورت آرایش کرده خود را از نامحرم بپوشانند، و جایز نیست با این حالت در بین نامحرمان، رفت و آمد نمایند.

پوشاندن موی زن از نامحرم

س80. بنده خانم جوانی هستم که فکر می کنم موی ساده و بی آرایش و سیاه رنگ جاذبه ی خاصی ندارد، آیا با این وجود لازم است موهای خود را از نامحرم بپوشانم؟

ج. بر همه خانم ها اعم از جوان و غیره واجب است تمام بدن و سر و موهای خود را از نامحرم بپوشانند، و فقط آشکار بودن گردی صورت و دست ها تا مچ اگر خالی از زینت و آرایش باشد، اشکال ندارد. و فرقی بین این که جاذبه داشته باشد یا نداشته باشد، نیست. بلی زن های فرتوت که سِنّی از آن ها گذشته در بعضی موارد استثناء شده اند.

آرایش زن در مجالس زنانه

س81. آرایش نمودن زن برای غیر همسر در بعضی مجالس زنانه مثل عروسی یا میهمانی زنانه، چه حکمی دارد؟

ج. در صورتی که نامحرم او را نبیند، و مفسده ای هم نداشته باشد، اشکال ندارد.

رضایت شوهر در امر آرایش

س82. اگر شوهر پوشیدن لباس و یا آرایش خاصی را از همسرش درخواست کند، آیا اطاعت او بر زن واجب است؟ (البته این درخواست برای داخل منزل است) .

ج. اگر این درخواست در راستای استمتاعات باشد، و یا ترک آن باعث نفرت شوهر گردد، بر زن واجب است اطاعت کند، در غیر این صورت، واجب نیست.

س83. شوهری که رضایت ندارد زنش آرایش کند، اگر علیرغم عدم رضایت شوهر، در حضور او و برای او آرایش کند اشکال دارد؟

ج. اگر از لوازم آرایشی که مِلک شوهر است استفاده نکند، و موجب تنفّر وی نشود، اشکال ندارد.

اذن شوهر در کارهای زن

س84. آیا زن برای هر کاری که می کند مانند کوتاه کردن مو، واجب است از شوهرش اجازه بگیرد؟

ج. به طور کلّی اطاعت زن از شوهر، در برابر استمتاعات متعارف درخواست شده از جانب شوهر، بدون عذر شرعی و نیز در خروج از منزل بدون عذر شرعی لازم است، مگر آن که خروج از منزل در ضمن عقد شرط شده باشد ؛ و نسبت به سایر موارد، اطاعت واجب نیست.

کوتاه کردن مو برای ضرورت

س85. اگر زنی به توصیه ی دکتر، مجبور به کوتاه کردن موی سرش شود، ولی شوهرش اجازه ندهد، تکلیف این خانم چیست؟

ج. اگر کوتاه کردن مو به گونه ای باشد که موجب تنفّر شوهر می شود، جایز نیست، مگر این که ضرورت

داشته باشد.

کاشت و پیوند مژه

س86.
۱) کاشت مژه به صورت یکدست (مژه مصنوعی) یا مژه های تک تک که به وسیله ی یک چسب قوی به انتهای مژه و تقریباً روی پلک می چسبد، برای وضو و غسل چه حکمی دارد؟
۲) آیا زینت حساب می شود؟

ج.۱) کاشت مژه به گونه ای که مانع رسیدن آب باشد، اگر ضرورت نداشته باشد و به دلیل عدم امکان یا مشقت غیر قابل تحمل، هنگام وضو یا غسل، قابل برداشت نباشد، جائز نیست و در هر صورت، کسی که کاشت مژه انجام داده، اگر برداشتن آن ممکن باشد، وضو یا غسل با آن باطل و در نتیجه نماز هم باطل است و چنانچه برداشتن آن تا پایان وقت نماز ممکن نباشد یا مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره ای، تیمم کند و بعد از برداشتن مژه، بنا بر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخواند.
۲) اگر به گونه ای باشد که عرفاً زینت و آرایش محسوب شود، باید از نگاه نامحرم پوشانده شود.

آموزش و انجام پیوند مو

س87.

آیا آموزش و انجام اکستِنِژن مو (پیوند مو) توسط آرایشگر و درآمد حاصل از آن شرعاً اشکال دارد؟ (این موها با ماده ای به موها می چسبند و دائمی هستند)

ج. فی نفسه، مانعی ندارد.

توضیح: کاشت، پیوند و ترمیم مو به سه روش انجام می گیرد

الف) پیوند موی طبیعی:

در این روش موهای طبیعی فرد از پشت سر و جاهای پر موی بدن برداشته می شود و در جاهای مورد نظر سر گیرنده کاشته می شوند در این روش موهای کاشته شده توانایی رشد همراه با سایر موها را دارند. و به سه روش FUT و BHT و FIT انجام می گیرد.

ب) کاشت موی مصنوعی:

در این روش از تارهای مصنوعی مو استفاده می شود این تارها توسط وسیله ای از طرف گره خود زیر پوست مستقر می شوند. ولی در عین حال این تارها توانایی رشد همراه سایر موها و قابلیت رنگ شدن را ندارند.

ج) روش ترمیم مو:

روشی که در آن از موی مصنوعی یا موی طبیعی سایر افراد با وسایل خاصی قطعه ای حاوی مو برای محل بدون مو چسبانده می شود و موهای زیر آن همواره باید کوتاه نگه داشته شوند.

تبصره: در روش اول، موی کاشته شده در حکم موی طبیعی است.

اگر کاشت ناخن ضرورت ندارد و به دلیل عدم امکان یا ضرر یا مشقت زیاد، هنگام وضو یا غسل، ناخن مصنوعی را بر نخواهد داشت، کاشت ناخن جایز نیست و چنانچه برداشتن ناخن مصنوعی ممکن باشد، وضو یا غسل با آن باطل است و در نتیجه نماز هم باطل است و چنانچه برداشتن آن تا پایان وقت نماز ممکن نباشد یا مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره ای، تیمم کند و بعد .از برداشتن ناخن، بنابر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخواند

رنگ کردن مو با رنگ های غیر متعارف

س88. رنگ نمودن موها با رنگ های غیر متعارف در جامعه مثل رنگ صورتی، سبز، قرمز و غیره که میان مردم شایع نیست، چه حکمی دارد؟

ج. در صورتی که تشبّه به کفار بوده و سبب ترویج فرهنگ باطل غربی گردد، جایز نیست.

اصلاح مو به مدل غیر همجنس

س89. اصلاح موی زنان به مدل مردانه و موی مردان به مدل زنانه چه حکمی دارد؟

د و تشبّه مرد به زنان محسوب شود، جایز نیست. بنابر احتیاط

مُدل های جدید آرایش

س90. سلیکون (حجم دهنده لب) ، ساکشن (کوچک کننده پهلو، سینه) ، بوتاکس (تزریق ژل به صورت) و همچنین گونه گذاری با بوتاکین را خانم ها روی صورت انجام می دهند. آیا انجام این کارها برای مشتری اشکال دارد؟ و برای آرایشگر گناه محسوب می شود؟

ج. اگر ضرر قابل توجهی نداشته باشد، فی نفسه اشکال ندارد ؛ ولیکن در صورتی که زینت محسوب شود، باید از نامحرم پوشانده شود.

مدل های غربی در آرایش

س91. آموزش دادن و اصلاح موهای سر و صورت به مدل های غربی ویا فِرَق ضاله و شیطانی چه حکمی دارد؟

ج. جایز نیست.

س92. بعضی از مدل های مو، از کشورهای غیر اسلامی وارد کشور ما شده است، مانند تاج خروسی و یا مدل فشن کردن ... آیا کوتاه نمودن موهای مشتری به این نوع مدلها جایز می باشد؟

ج. اگر مفسده انگیز باشد، و یا ترویج فرهنگ مبتذل غرب به حساب آید، جایز نیست.

س93.
الف) گذاشتن حلقه در بینی و لب در آرایشگاه توسط آرایشگر که بعضی به تقلید از بیگانگان که در ماهواره تبلیغ می شود انجام می دهند، چه حکمی دارد؟
ب) درآمد حاصل از آن چه حکمی دارد؟

جواب الف و ب) اگر ترویج فرهنگ غربی معارض با فرهنگ اسلامی باشد، جایز نیست و درآمد حاصل از آن حرام است.

تراشیدن موی سر برای زن

س94. آیا زنان می توانند موهای سر خود را بتراشند یا کوتاه کنند؟

ج. به خودی خود، اشکال ندارد.

استفاده از تیغ برای اصلاح زن

س95. آیا استفاده از تیغ برای زن حرام است؟

ج. استفاده از تیغ برای اصلاح خانم ها اشکال ندارد.

بند انداختن

س96. آیا اپیلاسیون (از بین بردن موهای زائد بدن) برای آرایشگر همجنس، جایز است؟

ج. در مورد غیر عورت اشکال ندارد، لکن نگاه به عورت و دست زدن به آن جایز نیست.

تتو کردن

س97. تتو کردن برای زنان چه حکمی دارد؟ وانجام آن توسط آرایشگر و درآمد حاصل از آن چه حکمی دارد؟ آیا برای غسل و وضوی خانم ها مانع ایجاد می کند؟

ج. تتو کردن برای زن اشکال ندارد و اگر تتو به گونه ای باشد که ترویج فرهنگ غرب باشد جایز نیست. اگر تتو روی پوست باشد که مانع رسیدن آب به اعضای وضو و غسل گردد باید برطرف شود ؛ ولی اگر زیر پوست باشد مانعی برای وضو و غسل ندارد و اگر عرفاً زینت محسوب شود، باید از نامحرم پوشانده شود. تشخیص مانعیّت تتو و زینت بودن آن نیز، بر عهده مکلف است.

س98. أخیراً برخی از بانوان نسبت به ابرو یا دور لب، عملیات تتو انجام می دهند، که طبیعتاً زینت تلقی می شود، آیا پوشاندن آن از نامحرم واجب می باشد؟

ج. تتو کردن برای زن اشکال ندارد و اگر تتو به گونه ای باشد که ترویج فرهنگ غرب باشد جایز نیست. اگر تتو روی پوست باشد که مانع رسیدن آب به اعضای وضو و غسل گردد باید برطرف شود ؛ ولی اگر زیر پوست باشد مانعی برای وضو و غسل ندارد و اگر عرفاً زینت محسوب شود، باید از نامحرم پوشانده شود.

آرایش دختران مجرّد

س99. با توجه به این که در عرف برخی مناطق، آرایش و اصلاح ابرو و صورت دختران مجرّد را شایسته نمی دانند، در صورت مبادرت به این کار، حکم شرعی مساله چیست؟

ج. فی نفسه مانع ندارد، ولی اگر بر این کار مفسده ای مترتّب شود، و یا در معرض دید نامحرم باشند، جایز نیست.

آرایش کودکان نابالغ

س100. آرایش کودکان نابالغ چه حکمی دارد؟

ج. اگر به حدّی رسیده اند که موجب تحریک جنسی دیگران می شود، حکم آرایش کردن افراد بالغ را دارد.

درآمد حاصل از آرایش زنان

س101. اگر آرایشگری بداند وقتی که خانمها را آرایش می کند، آنان خودشان را به نامحرم نشان می دهند، با توجه به آن، آیا اشتغال به این کار شرعاً اشکال دارد؟

ج. اگر عرفاً کمک به عمل حرام محسوب شود، عملش و أجرتی که می گیرد، حرام است. و همچنین اگر وظیفه اش نهی از منکر باشد، نباید این کار را انجام دهد.

س102. پولی که آرایشگر در قبال آرایش عروسی که خود را در جشن عروسی در معرض دید نامحرم قرار می دهد، اخذ می کند، حلال است؟

ج. بر زن آرایش کردن زنان فی نفسه و اجرت گرفتن در برابر آن اشکال ندارد، به شرطی که به منظور نشان دادن به نامحرم نباشد.

آرایش زن در تئاتر و نمایش

س103. استفاده زنان از انواع کرم و لوازم آرایش در تئاترها و نمایش هایی که توسط مردان هم دیده می شوند، چه حکمی دارد؟

ج. اگر آرایش توسط خود آنان یا زنان و یا یکی از محارم ایشان صورت بگیرد و فسادی هم بر آن مترتّب نشود، اشکال ندارد ؛ و در غیر این صورت جایز نیست. البته صورت آرایش شده باید از نامحرم پوشانده شود .

کار در آرایشگاه زنانه

س104. بعضی از زنان برای تأمین هزینه های زندگی خانوادگی خود در آرایشگاه ها کار می کنند، آیا این کار ترویج بی عفّتی و یا تهدیدی برای عفّت جامعه اسلامی محسوب نمی شود؟

ج. آرایش کردن زنان فی نفسه و اجرت گرفتن دربرابر آن اشکال ندارد به شرطی که به منظور نشان دادن به نامحرم نباشد.

لباس و پوشش

مقدار پوشش پا برای خانم ها

س105. آیا پوشاندن پا از مچ به پایین برای خانم ها واجب است؟

ج. پوشاندن تمام پا در برابر نامحرم واجب است.

پوشاندن پا در نماز

س106. آیا بر زنان پوشاندن روی پاها هنگام نماز واجب است؟

ج. پوشاندن پاها تا مفصل ساق در صورتی که نامحرم حاضر نباشد، واجب نیست.

آشکار شدن موی زن در حال نماز

س107. زنی در اثنای نماز متوجه می شود که مقداری از موهایش پیداست و فوراً آن را می پوشاند، آیا نماز خود را باید دوباره بخواند یا خیر؟

ج. تا زمانی که ظاهر شدن مو عمدی نباشد، اعاده واجب نیست.

لباس شهرت و احکام پوشش

س108. معیار لباس شهرت چیست؟

ج. لباس شهرت، لباسی است که پوشیدن آن برای شخص، به خاطر رنگ یا کیفیت دوخت یا مندرس بودن آن و علل دیگر مناسب نیست، به طوری که اگر آن را در برابر مردم بپوشد، توجه آنان را به خود جلب نموده و انگشت نما می شود.

پوشیه یا روبند

س109. اگر زنی پوشیه و نقاب بر صورت خود بزند، و در عرف آن شهر و منطقه مایه ی شگفتی و جلب توجه شود، آیا لباس شهرت تلقی می گردد؟

ج. پوشیه لباس عفاف است، و لباس شهرت محسوب نمی شود.

پوشیدن لباس رنگی

س110. آیا دختران می توانند لباس های رنگی مانند لباسی که رنگ آن مایل به آبی پررنگ است بپوشند؟

ج. فی نفسه اشکال ندارد، به شرطی که منجر به جلب توجه نامحرم و انگشت نما شدن و ترتّب مفسده نشود.

لباسهای مخصوص در مجالس زنانه

س111. آیا برای زنان پوشیدن لباسهای تنگی که برجستگی های بدن آنان را نشان می دهد، و یا پوشیدن لباسهای بدن نما و نیمه عریان در عروسیها و مانند آن جایز است؟

ج. اگر از نگاه مردان اجنبی و ترتّب مفسده در امان و محفوظ باشند، اشکال ندارد، در غیر این صورت جایز نیست.

دستکش توری

س112. آیا پوشیدن دستکش توری برای خانمها زینت محسوب می شود؟

ج. در صورتی که مفسده داشته باشد و یا اینکه زینت محسوب شود جایز نیست.

پوشش کامل و با کت و دامن

س113. اگر زن با پوشش کامل و با کت و دامن در معرض دید نامحرم قرار بگیرد، اشکال دارد؟

ج. در حجاب و پوشش واجب، لباس معیّنی شرط نیست، و هر لباسی که تمامی بدن زن(به جز صورت و دستها تا مچ که استثناء شده) را بپوشاند، و توجه نامحرم را جلب نکند، کفایت می کند.

البته پوشیدن چادر به عنوان حجاب برتر اسلامی بهتر است.

خرید و فروش جوراب نازک

س114. آیا بافندگی و خرید و فروش جوراب نازک شرعاً جایز است؟

ج. اگر تولید و خرید و فروش آن به قصد پوشیدن زنان در برابر مردان اجنبی نباشد، اشکال ندارد.

پوشیدن جوراب نازک

س115. پوشیدن جوراب نازک و بدن نما برای خانمها در بیرون از منزل و در حضور نامحرمان چه حکمی دارد؟

ج. پوشیدن بدن از نامحرمان بر زن واجب است؛ و چنین جورابهایی برای حجاب شرعی واجب کفایت نمی کند.

پوشیدن جوراب مخصوص

س116. آیا پوشیدن جورابی که ساتر است امّا پا را برجسته نشان می دهد، یا جورابی که به رنگ پوست است و ساق پا را زیباتر نشان می دهد، جایز است؟

ج. اگر عرفاً زینت محسوب شود، یا موجب جلب توجه نامحرم گردد و سبب مفسده گردد، باید از نامحرم بپوشاند.

آرایش عرفی صورت

س117. در عرف مرسوم است که بانوان بعد از ازدواج، خود را به اموری از قبیل برداشتن زیر ابرو و زائل کردن موهای صورت (اصلاح ابرو و صورت) و مانند آن زینت می کنند. آیا پوشاندن صورت در این حالت از نامحرم لازم است؟

ج. اگر به گونه ای باشد که عرفاً زینت و آرایش محسوب شود، باید از نگاه نامحرم پوشانده شود.

پوشیدن لباس جنس مخالف

س118. آیا پوشیدن چیزی که مخصوص زنان است توسط مردان و برعکس، در خانه بدون قصد تشبّه به جنس مخالف، جایز است؟

ج. تا زمانی که آن را به عنوان لباس برای خود انتخاب نکرده باشند، اشکال ندارد.

پوشش زن در نماز

س119. زنان چه مقدار از بدن خود را باید هنگام نماز بپوشانند؟ آیا پوشیدن لباس های آستین کوتاه و نپوشیدن جوراب اشکال دارد؟

ج. بر زنان واجب است در نماز تمام بدن و موی خود را به غیر از صورت به مقداری که شستن آن در وضو واجب است و دست ها تا مچ و پاها تا مفصل ساق با پوششی که کاملاً بدن را می پوشاند، بپوشانند و در حضور نامحرم پاها را نیز باید بپوشانند.

پوشاندن چانه

س120. آیا پوشاندن کامل چانه هنگام حجاب و در نماز واجب است، یا این که فقط قسمت پایین آن باید پوشانده شود، و آیا وجوبِ پوشش چانه مقدمه پوشاندن صورت است که شرعاً واجب است؟

ج. پوشاندن قسمت پایین چانه واجب است نه خود آن، زیرا چانه جزیی از صورت است.

لباس هایی با حروف و تصاویر خارجی

س121. آیا پوشیدن لباس هایی که بر روی آن حروف و تصاویر خارجی چاپ شده، جایز است و آیا این لباس ها ترویج فرهنگ غربی محسوب می شوند؟

ج. اگر مفاسد اجتماعی نداشته باشند، پوشیدن آن ها فی نفسه اشکال ندارد؛ و امّا این که ترویج فرهنگ غربیِ معارض با فرهنگ اسلامی محسوب می شود یا خیر، موکول به نظر عرف است.

لباس های تولید خارج

س122. امروزه وارد کردن لباس های خارجی و خرید و فروش و استفاده از آن ها در داخل شهرها متداول شده است، با توجه به افزایش تهاجم فرهنگی غرب به انقلاب اسلامی، این کار چه حکمی دارد؟

ج. واردات و خرید وفروش واستفاده از آن ها به مجرّد این که از کشورهای غیراسلامی وارد شده اند، اشکال ندارد، ولی آن چه که پوشیدن آن با عفّت و اخلاق اسلامی منافات داشته باشد و یا ترویج فرهنگ غربی که دشمن فرهنگ اسلامی است، محسوب می شود، واردات و خرید وفروش و پوشیدن آن جایز نیست و دراین مورد باید به مسئولین مربوطه مراجعه شود تا از آن جلوگیری کنند.

س123. آیا جایز است مربّیان مدارس موهای دانش آموزانی را که موهای سر خود را به شکلهای غربی که مخالف آداب اسلامی و تشبه به کفّار است، اصلاح و آرایش می کنند، بتراشند؟ با علم به این که راهنمایی و نصیحت آنان فایده ای ندارد؟ و آنان ظواهر اسلامی را در مدرسه رعایت می کنند ولی پس از خروج از مدرسه تغییر وضعیت می دهند، وظیفه ما چیست؟

ج. تراشیدن موی سر دانش آموزان توسّط مربّیان بدون اذن آنان جایز نیست.

س124. پوشیدن لباس آمریکایی چه حکمی دارد؟

ج. پوشیدن لباس هایی که توسط دولت های استعماری تولید شده اند، ازاین جهت که ساخت دشمنان اسلام است، فی نفسه اشکال ندارد، ولی اگر این کار مستلزم ترویج فرهنگ غیراسلامی دشمن باشد و یا باعث تقویت اقتصاد آنان برای استعمار و استثمار سرزمین های اسلامی شود و یا منجر به وارد شدن ضرر اقتصادی به دولت اسلامی گردد، دارای اشکال است و حتّی در بعضی از موارد جایز نیست.

س125. آیا برای زنان، شرکت درمراسم استقبال و خوش آمدگویی و تقدیم دسته گل که توسّط وزارت خانه ها و ادارات دولتی و

غیر آن ها، ترتیب داده می شود، جایز است و آیا صحیح است که شرکت آنان را در این مراسم، این گونه توجیه کنیم که هدف ما نشان دادن حرّیت و احترام زن در جوامع اسلامی است؟

ج. دعوت از زنان برای مشارکت درمراسم استقبال و خوش آمدگویی به مهمانان خارجی وجهی ندارد و در صورتی که موجب فساد و ترویج فرهنگ غیراسلامی شود، جایز نیست.

س126. آیا پوشیدن لباسی که تبلیغ و تشویق شراب روی آن وجود دارد، جایز است؟

ج. جایز نیست.

جلب توجه نامحرم به وسیله لباس

س127. آیا جایز است حجاب و لباس زن به گونه ای باشد که توجه دیگران را بخود جلب کند و یا باعث تهییج شهوت شود، مثلاً طوری چادر سر کند که توجه دیگران را به خود جلب کند و یا پارچه و رنگ جوراب را به گونه ای انتخاب کند که شهوت برانگیز باشد؟

ج. پوشیدن چیزی که از جهت رنگ یا شکل و یا نحوه پوشیدن باعث جلب توجه اجنبی شود و موجب فساد و ارتکاب حرام گردد، جایز نیست.

س128. آیا بر زنان واجب است در لباس مانند مقنعه، شلوار و پیراهن فقط رنگ سیاه را انتخاب کنند؟

ج. حکم لباس زن از جهت رنگ و شکل و کیفیت دوخت مانند کفش است که در جواب سؤال قبل بیان شد.

س129. آیا جایز است حجاب و لباس زن به گونه ای باشد که توجه دیگران را بخود جلب کند و یا باعث تهییج شهوت شود مثلاً طوری چادر سر کند که توجه دیگران را به خود جلب کند و یا پارچه و رنگ جوراب را به گونه ای انتخاب کند که شهوت برانگیز باشد؟

ج. پوشیدن چیزی که از جهت رنگ یا شکل و یا نحوه پوشیدن باعث جلب توجه اجنبی شود و موجب فساد و ارتکاب حرام گردد، جایز نیست.

س130. فروش لباس های زنانه داخلی توسط مردان چه حکمی دارد؟

ج. اگر موجب ترتّب مفاسد اخلاقی واجتماعی نباشد، اشکال ندارد.

س131. آیا بافندگی و خرید و فروش جوراب نازک شرعاً جایز است؟

ج. اگر تولید و خرید و فروش آن به قصد پوشیدن زنان در برابر مردان اجنبی نباشد، اشکال ندارد.

کفش

صدای کفش

س132. صدایی که هنگام راه رفتن زنان از برخورد کفش آنان با زمین ایجاد می شود، چه حکمی دارد؟

ج. تا زمانی که باعث جلب توجه و ترتّب مفسده نشده است، فی نفسه اشکال ندارد.

کفش سیاه برّاق

س133. آیا پوشیدن کفش سیاه برّاق توسط زن مؤمن جایز است؟

ج. مگر

نگ و شکل آن باعث جلب توجه نامحرم و ترتب مفسده و یا انگشت نما شدن

او شود .

کفش روشن

س134. پوشیدن کفش روشن در صورتی که در معرض دید نامحرم قرار بگیرد، برای زنان چه حکمی دارد؟

ج. در صورتی که موجب جلب توجه نامحرم و ترتب مفسده گردد، جایز نیست.

کفش پاشنه بلند، و یا مدل خاص

س135. پوشیدن کفش پاشنه بلند و یا کفشی که رنگ و مدل خاصی دارد که باعث جلب توجه نامحرم می شود، و یا کفشی که موقع راه رفتن صدا می دهد برای زنان چه حکمی دارد؟

ج. در فرض سؤال، که موجب جلب توجه نامحرم و ترتب مفسده می شود، جایز نیست.

احکام مماثل

کشف عورت برای استخدام

س135. آیا معاینه ی عورت افراد توسط یک مؤسسه ی نظامی جایز است؟

ج. کشف عورت دیگران و نگاه کردن به آن و وادار کردن صاحب عورت به کشف عورت در برابر دیگران جایز نیست، مگر آنکه ضرورتی مثل رعایت قانون و یا معالجه، آن را اقتضا کند.

کشف عورت برای پزشک مماثل

س136. آیا برای پزشک زن نگاه کردن و لمس عورت زن برای معاینه و تشخیص بیماری جایز است؟

ج. جایز نیست مگر در موارد ضرورت.

نگاه مستقیم پزشک به عورت مماثل

س137. نگاه کردن پزشک زن به عورت زن دیگر و لمس آن در صورتی که معاینه ی آن به وسیله ی آینه امکان داشته باشد، چه حکمی دارد؟

ج. در صورتی که نگاه کردن با آینه ممکن باشد و نگاه کردن مستقیم و لمس ضرورتی نداشته باشد، جایز نیست.

احکام غیر مماثل

لمس بیمار توسط پرستار غیر مماثل

س138. اگر برای پرستار غیر مماثل(غیر هم جنس با بیمار) هنگام گرفتن نبض (فشارخون) و چیزهای دیگری که احتیاج به لمس بدن بیمار دارند، دست کردن دستکش امکان داشته باشد، آیا انجام آن اعمال بدون دستکش هایی که پزشک هنگام درمان بیمار از آن ها استفاده می کند، جایز است؟

ج. با امکان لمس از روی لباس یا با دست کردن دستکش هنگام معالجه، ضرورتی به لمس بدن مریض غیر مماثل (غیر هم جنس) وجود ندارد و بنابر این جایز نیست.

نگاه به عورت

س139. آیا غیر از شوهر، نگاه کردن افراد دیگر به عورت زن حتّی پزشک، به طور مطلق حرام است؟

ج. نگاه کردن غیر از شوهر حتّی پزشک و بلکه پزشک زن به عورت زن حرام است، مگر هنگام اضطرار و برای درمان بیماری.

مراجعه به پزشک غیر مماثل

س140. آیا مراجعه ی زنان به پزشک مرد که متخصص بیماری های زنان است در صورتی که تخصص او از پزشکان زن بیشتر باشد و یا مراجعه به پزشک زن مشقّت داشته باشد، جایز است؟

ج. اگر معاینه و درمان منوط به نظر و لمس حرام باشد، جایز نیست به پزشک مرد مراجعه کنند، مگر در صورتی که مراجعه به پزشک زن حاذق و متخصّص غیرممکن و یا خیلی سخت باشد.

س141. اگر برای ازدواج، نیاز به آزمایش خون باشد، چنانچه دکتر زن برای این کار نباشد، آیا دکتر مرد که نامحرم است می تواند این کار را انجام دهد؟ در صورتی که دکتر زن وجود دارد ولی در اثر بی توجهی و امثال آن، دکتر مرد اقدام به این کار می کند تکلیف چیست؟

ج. اگر ضرورتی نباشد جایز نیست، و سهل انگاری و بی توجّهی مجوّز این امر نیست.

معاینه توسط پزشک نامحرم برای کنترل سلامتی

س142. آیا معاینه ی افراد غیر بیمار برای کنترل سلامتی آن ها، توسط پزشک نامحرم جایز است؟

ج. اگر ضرورت نباشد جایز نیست.

نگاه به جسد هم جنس و غیرهم جنس

س143. نگاه به جسد هم جنس و غیرهم جنس، مسلمان باشد یا غیرمسلمان تا چه حدی جایز است؟

ج. نگاه به جسد هم جنس غیر از عورتین اشکال ندارد و در غیر هم جنس حکم زمان حیات را دارد.

مراجعه به پزشک غیرمماثل برای درمان نازائی

س144. آیا نازایی حکم مرض را دارد تا مراجعه به دکتر مرد حاذق تر، مجاز باشد؟ و با توجه به بالا رفتن سن بنده و اینکه تا جایی که توانسته ام نزد دکترهای مجرب زن رفته ام، فعلاً مجاز به معاینه شدن توسط دکتر مرد هستم یا خیر؟

ج. نازائی فی نفسه، بیماری محسوب نمی شود و مجوز مراجعه به پزشک نامحرم برای لمس و نظر حرام نمی گردد. بلی اگر احتمال عقلایی می دهید که نازایی شما ناشی از بیماری قابل علاج باشد و دسترسی به پزشک زن که بتواند شما را معالجه و معاینه کند ندارید، مراجعه به پزشک مرد جهت معاینه و معالجه اشکال ندارد.

مراجعه به پزشک نامحرم در موارد ضروری

س145. اگر بیمار خانمی که جانش در خطر است به تنها پزشک یک روستای دورافتاده که مرد است، مراجعه کند آیا این پزشک مجاز است هرگونه معاینه ی ضروری را در مورد بیمار انجام دهد؟

ج. چنانچه مورد ضرورت باشد اشکال ندارد.

مراجعه ی روستائیان به پزشک نامحرم

س146. اگر زنی دچار بیماری خفیفی شده به طوری که جانش در خطر نیست، با فرض دوری او از شهر و وجود پزشک مرد در روستا حتماً باید به پزشک خانم در شهر مراجعه کند و یا در همان جا، پزشک مرد مجاز است با انجام معاینات ضروری، اقدام به تشخیص و درمان نماید؟

ج. چنانچه به طور عادی و بدون حرج و مشقت، رفتن به شهر میسّر است، باید در شهر به پزشک زن مراجعه نماید.

نگاه به داخل بدن نامحرم

س147. در صورتی که شکم بیمار توسط دستیار زن باز شود، با توجه به اینکه نظر به پوست و ظاهر شکم صورت نمی گیرد و

بیشتر داخل شکم مشاهده می شود، آیا پزشک مرد می تواند به عمل بستن لوله ها بپردازد؟

ج. نگاه به باطن بدن زن و ظاهر آن فرقی ندارد؛ و در هر دو صورت اگر ضرورت باشد، جایز است؛ و در غیر این صورت، جایز نیست.

برهنه کردن بیمار در اتاق عمل

س148. آیا به خاطر حفظ فضای استریل اتاق عمل می توان مجروح را برهنه کرده و از مقابل انظار پزشکان و پیراپزشکان عبور داد؟

ج. می توان از لباس ها یا ملحفه ای که قبلاً استریل شده، بعد از بیرون آوردن لباس های بیمار استفاده نمود تا بیمار برهنه نباشد.

کمک مرد نامحرم به زن در حال زایمان

س149. بفرمایید در صورتی که زنی نباشد تا به زائو در وضع حمل کمک کند، آیا مرد می تواند دخالت کند؟

ج. اگر عدم دخالت مرد موجب تهدید حیات مادر یا کودک باشد، مانعی ندارد.

حجامت توسط نامحرم

س150. آیا زن می تواند مرد نامحرم را حجامت کند؟

ج. با توجّه به اینکه حجامت مستلزم نظر به بدن مرد و احیاناً لمس است جایز نیست.

معاینه دکتر غیر مماثل

س151. آیا دکتر زن می تواند مرد نامحرم را ویزیت کند؟ (با لمس بدن)

ج. با امکان لمس از روی لباس یا با دست کردن دستکش هنگام معالجه مانع ندارد و بهتر است اگر ضرورت ندارد مرد به دکتر زن مراجعه نکند و چنانچه مستلزم لمس یا نظر حرام باشد، جایز نیست.

توسط پزشک نامحرمقرار دادن «نورپلانت»[1]

س152. قرار دادن «نورپلانت» توسط پزشک مرد در صورتی که فقط سطح خارجی بازو مشاهده شود، چه حکمی دارد؟

ج. با وجود پزشک زن، پزشک مرد مبادرت به این عمل ننماید، مگر آن که ضرورتی در کار باشد مانند این

که پزشک زن وجود نداشته، و این عمل برای آن زن لازم باشد.

مراجعه بیمار زن به دندان پزشک مرد

س153. مراجعه ی بیمار زن به دندان پزشک مرد جهت معالجات دندان پزشکی چه حکمی دارد؟

ج. اگر برای این گونه کارها، دسترسی به پزشک زن دارند، مراجعه به پزشک مرد، اگر مستلزم نظر و لمس حرام باشد، جایز نیست.

آموزش پزشکی

س154. دانشجویان دانشگاه پزشکی (دختر یا پسر) برای آموزش چاره ای جز معاینه فرد اجنبی از طریق لمس و نظر ندارند و چون این معاینات جزء برنامه درسی است و برای کارآموزی و آمادگی آنان برای معالجه بیماران در آینده مورد نیاز است و عدم انجام آن باعث می شود از تشخیص بیماری افراد مریض عاجز باشند و این امر منجر به طولانی شدن دوران بیماری افراد بیمار و گاهی فوت آنان می شود، بنا بر این آیا این معاینات جایز است یا خیر؟

ج. اگر از موارد ضروری برای کسب تجربه و آگاهی از نحوه درمان بیماران و نجات جان آنان باشد، اشکال ندارد.

س155. در صورتی که هنگام ضرورت، معاینه بیمارانی که محرم نیستند، توسط دانشجویان رشته پزشکی جایز باشد، مرجع تشخیص این ضرورت چه کسی است؟

ج. تشخیص ضرورت موکول به نظر دانشجو با ملاحظه شرایط است.

نگاه و لمس نامحرم توسط پزشک

س156. آیا لمس بدن زن و نگاه کردن به آن توسط پزشک مرد هنگام معاینه، جایز است؟

ج. در صورتی که درمان منوط به برهنه کردن بدن زن در برابر پزشک مرد و لمس و نگاه کردن به آن باشد و معالجه با مراجعه به پزشک زن امکان نداشته باشد، اشکال ندارد.

معنای «ضرورت» در جواز لمس نامحرم توسط پزشک

س157. کلمه «ضرورت» به عنوان شرط جواز لمس زن یا نظر به او توسط پزشک، زیاد تکرار می شود، «ضرورت» چه معنایی

دارد، و حدود آن کدام است؟

ج. مراد از ضرورت در فرض سؤال این است که تشخیص بیماری و درمان آن متوقف بر لمس و نظر باشد و حدود ضرورت هم بستگی به مقدار نیاز دارد.

س158. گاهی در هنگام آموزش با مسأله معاینه غیرمحارم مواجه می شویم و نمی دانیم این کار برای آینده ضرورت دارد یا خیر؟ ولی به هرحال جزیی از روش درسی دانشگاه ها و وظیفه دانشجویی رشته پزشکی و یا حتّی تکلیفی از طرف استاد است با توجه به این مطالب آیا انجام معاینات مزبور برای ما جایز است؟

مجرّد این که معاینه پزشکی، از برنامه های آموزشی و یا از تکالیف استاد به دانشجو است، مجوّز شرعی
برای ارتکاب امر خلاف شرع محسوب نمی شود بلکه ملاک دراین زمینه فقط نیاز آموزشی برای نجات جان انسان و یا اقتضای ضرورت می باشد.

س159. آیا در معاینه نامحرم که به خاطر ضرورت آموزش پزشکی وکسب تجربه و مهارت صورت می گیرد، بین معاینه اعضای تناسلی و سایر اعضای بدن تفاوت وجود دارد؟ بعضی از دانشجویان که بعد از اتمام تحصیل برای معالجه بیماران به روستاها و نقاط دوردست می روند، گاهی مجبور به زایمان زن و یا درمان آثار آن از قبیل خونریزی شدید می شوند، این کار چه حکمی دارد؟ بدیهی است که اگر این خونریزی و بیماری های دیگر به سرعت درمان نشود حیات زنی که تازه زایمان کرده، در خطر خواهد بود، با علم به این که شناخت راه های معالجه این بیماری ها مستلزم کارآموزی در هنگام تحصیل علم پزشکی می باشد؟

ج. هنگام ضرورت، فرقی بین حکم معاینه اعضای تناسلی و غیر آن ها نیست و ملاک کلی، احتیاج به تمرین و فراگیری علم پزشکی برای نجات جان انسان می باشد و در این موارد باید به مقدار ضرورت اکتفا شود.

س160. غالباً در معاینه اعضای تناسلی اعم از این که توسط فرد مُماثل صورت بگیرد یا خیر، احکام شرعی مانند نگاه کردن پزشک یا دانشجو از طریق آینه، رعایت نمی شود و چون ما برای فراگیری چگونگی تشخیص بیماری ها از آنان تبعیت می کنیم، وظیفه ما چیست؟

ج. تحصیل و فراگیری علم پزشکی از طریق معایناتی که فی نفسه حرام هستند، در مواردی که یادگرفتن این علم و شناخت راه های درمان بیماری ها متوقف بر آن باشد، اشکال ندارد، مشروط بر این که دانشجو اطمینان داشته باشد که توانایی نجات جان انسان ها در آینده متوقف بر اطلاعاتی است که از این طریق به دست می آید و همچنین مطمئن باشد که در آینده در معرض مراجعه بیماران بوده و مسئولیت نجات جان آنان را بر عهده خواهد داشت.

س161. آیا نگاه کردن به عکس مردان و زنان غیرمسلمان که در کتاب های اختصاصی رشته درسی ما به صورت نیمه عریان وجود دارد جایز است؟

ج. اگر به قصد ریبه نباشد و خوف ترتّب مفسده هم در آن وجود نداشته باشد، اشکال ندارد.

س162. دانشجویان رشته پزشکی در خلال تحصیل، عکس ها و فیلم های مختلفی را از اعضای تناسلی بدن به قصد آموزش می بینند، آیا این عمل جایز است یا خیر؟ دیدن عورت غیر مُماثل چه حکمی دارد؟

ج. نگاه کردن به فیلم ها و تصاویر فی نفسه اشکال ندارد به شرط این که به قصد لذت نبوده و خوف ارتکاب حرام هم وجود نداشته باشد. آن چه حرام است نگاه به بدن غیر مُماثل و لمس آن است و نگاه به فیلم یا عکس عورت دیگران هم خالی از اشکال نیست.

س163. زن در هنگام وضع حمل چه تکلیفی دارد؟ و زنان پرستار که به زن های دیگر در هنگام وضع حمل کمک می کنند، نسبت به کشف عورت و نگاه کردن به آن چه تکلیفی دارند؟

ج. جایز نیست زنان پرستار عمداً و بدون اضطرار، به عورت زنان در هنگام وضع حمل نگاه کنند و همچنین پزشک هم باید از نگاه کردن و لمس بدن زنی که بیمار است، تا زمانی که اضطرار پیدا نکرده، خودداری کند و بر زنان واجب است که در صورت توجه و توانایی، بدن خود را بپوشانند و یا از کس دیگری بخواهند این کار را انجام دهد.

س164. در خلال تحصیلات دانشگاهی، برای آموزش از دستگاه های تناسلی مصنوعی که از مواد پلاستیکی ساخته شده اند استفاده می کنند، نگاه کردن و لمس آن ها چه حکمی دارد؟

ج. آلت و عورت مصنوعی حکم عورت واقعی را ندارد و نگاه کردن و لمس آن ها اشکال ندارد مگر آن که به قصد ریبه بوده و یا موجب تحریک شهوت گردد.

س165. مباحث من راجع به تحقیقاتی است که در محافل علمی غرب راجع به تسکین درد از طریق معالجه با موسیقی، معالجه با لمس، معالجه با رقص، معالجه با دارو و معالجه از طریق الکتریسیته مطرح است و مباحث آنان در این زمینه نتیجه هم داده است، آیا شرعاً مبادرت به این تحقیقات جایز است؟

ج. تحقیق راجع به امور مذکور و آزمایش مقدار تأثیر آن ها در درمان بیماری ها شرعاً اشکال ندارد به شرطی که مستلزم ارتکاب اعمالی که شرعاً حرام هستند نباشد.

س166. آیا در صورتی که آموزش اقتضا کند، جایز است زنان پرستار به عورت زن دیگر نگاه کنند؟

ج. اگر درمان بیماری ها و یا نجات نفس محترمی متوقف بر درسی باشد که یاد گرفتن آن مستلزم نگاه به عورت دیگران است، اشکال ندارد.

. ۱

نورپلانت نوعی کپسول است که در زیر پوست بازو کاشته می شود و یکی از روشهای پیشگیری از بارداری محسوب می شود.

زینت و زیور آلات

دست کردن طلا توسط نامحرم

س167. دست کردن النگوی نو و یا بریدن النگوی کهنه توسط طلا فروش مرد برای زن نامحرم چه حکمی دارد؟

ج. اگر مستلزم لمس و نگاه حرام باشد، جایز نیست.

منظور از زینت

س168. منظور از زینت چیست، که خانمها باید از نامحرم بپوشانند؟

ج. به زینت هایی گفته می شود که جزء بدن شخص به شمار نمی رود، (مانند انواع زیورهای طلا و جواهر) ، و هم به آرایش هایی گفته می شود که به بدن شخص متصل بوده و گویی جزئی از اوست ؛ (همانند سرمه و رنگ مو) . علاوه بر این، خود زیبایی های طبیعی بدن (اندام و زیبایی های بدن) نیز زینت به شمار می رود، و در کل هر چیزی که عرفاً زینت محسوب گردد بانوان باید آن ها را در برابر مرد نامحرم بپوشانند. البته صورت و دست ها تا مچ بدون زینت از این حکم مستثنی می باشند.

ملاک در حرمت آرایش

س169. آیا ملاک در حرمت آرایش، لذّت بردن نامحرم است؟

ج. خیر، آرایش در برابر نامحرم جایز نیست، چه او لذت ببرد یا نبرد.

دیده شدن گوشواره

س170. اگر گوشواره از روسری بیرون باشد، در صورتی که هیچ قسمتی از گردن و گوش بیرون نباشد، اشکال دارد؟

ج. بنابر احتیاط واجب، جایز نیست.

نگاه کردن به نامحرم در زمان خرید و فروش

س171. برای بررسی اندازه‌ی النگو و گردنبند، طلافروش به گردن و دست خانم ها نگاه می کند، حکمش چیست؟

ج. نگاه کردن مرد به زن نامحرم فقط به صورت و دست ها تا مچ اگر بدون آرایش و زیور باشند، و بدون لذت

جنسی باشد، اشکال ندارد ؛ و در غیر صورت و دستها جایز نیست.

س172. زیر نظر گرفتن خانم های بدحجاب از طریق دوربین های مدار بسته که گاه همراه با نگاه به مو و صورت آرایش کرده آن ها می باشد، چه حکمی دارد؟

ج. نگاه کردن مرد به زن نامحرم فقط به صورت و دست ها تا مچ اگر بدون آرایش و زیور باشند، و بدون لذت جنسی باشد، اشکال ندارد ؛ و در غیر صورت و دستها جایز نیست.

فروش طلا به زنان بد حجاب

س173. آیا طلا فروش می تواند طلا و جواهرات را به زنانی بفروشد که می داند آن را از نامحرم نمی پوشانند؟

ج. در فرض مرقوم در صورتی که عرفاً کمک به انجام گناه محسوب نشود، و وظیفه نهی از منکر نباشد، اگر فروش به قصد منفعت حلال باشد، اشکال ندارد.

صدای زن

صدای گریه و شیون زن

س174. شنیدن صدای گریه و شیون نامحرم که در عزای اهل بیت علیهم السلام است (باتوجه به کنار هم بودن قسمت زنانه و مردانه هیئت) برای مردان چه حکمی دارد؟

ج. در صورتی که مفسده ای نداشته باشد، فی نفسه اشکال ندارد.

خواندن زن در مجالس عزاداری

س175. آیا خواندن زن در مجالس عزاداری با علم او به این که مردان نامحرم صدای او را می شوند جایز است؟

ج. اگر خوف مفسده باشد باید از آن اجتناب شود.

وظیفه ی زنان در قرائت نمازهای جهریه

س176. آیا بانوان می توانند، حمد و سوره نمازهای صبح و مغرب و عشا را بلند بخوانند؟

ج. می توانند بلند یا آهسته بخوانند ولی اگر نامحرم صدایشان را می شنود، بهتر است آهسته بخوانند.

احکام نگاه کردن

177. نگاه کردن مرد به بدن زن نامحرم چه با قصد لذت و چه بدون آن حرام است و نگاه کردن به صورت و دستها اگر به قصد لذت باشد حرام است ولی اگر بدون قصد لذت باشد مانعی ندارد و نیز نگاه کردن زن به بدن مرد نامحرم حرام می باشد و نگاه کردن به صورت و بدن و موی دختر نابالغ اگر به قصد لذت نباشد و به واسطه نگاه کردن هم انسان نترسد که به حرام بیفتد اشکال ندارد، ولی بنابر احتیاط باید جاهایی را که مثل ران و شکم معمولا می پوشانند نگاه نکند.

178. اگر انسان بدون قصد لذت به صورت و دستهای زنهای اهل کتاب مثل زنهای یهود و نصارا نگاه کند در صورتی که نترسد که به حرام بیفتد اشکال ندارد.

179. زن باید بدن و موی خود را از مرد نامحرم بپوشاند بلکه احتیاط واجب آن است که بدن و موی خود را از پسری هم که بالغ نشده ولی خوب و بد را می فهمد و به حدی رسیده که مورد نظر شهوانی است بپوشاند.

180. نگاه کردن به عورت دیگری حرام است اگر چه از پشت شیشه یا در آئینه یا آب صاف و مانند اینها باشد و احتیاط واجب آن است که به عورت بچه ممیز هم نگاه نکنند. ولی زن و شوهر می توانند به تمام بدن یکدیگر نگاه کنند.

181. مرد و زنی که با یکدیگر محرمند اگر قصد لذت نداشته باشند می توانند غیر از عورت به تمام بدن یکدیگر نگاه کنند.

182. مرد نباید با قصد لذت به بدن مرد دیگر نگاه کند و نگاه کردن زن هم به بدن زن دیگر با قصد لذت حرام است.

183. عکس برداشتن مرد از زن نامحرم حرام نیست ؛ ولی اگر برای عکس برداشتن مجبور شود که حرام دیگری انجام دهد مثلا دست به بدن او بزند یا نظرش به صورت زینت شده او یا به سایر بدن او بیافتد، نباید عکس او را بردارد.

نگاه کردن به تصویر بدون حجاب زن نامحرم مسلمان، اگر از روی لذّت یا خوف افتادن به گناه باشد یا هتک آن زن محسوب شود، جایز نیست و بنابر احتیاط واجب نباید به تصویر بی حجاب او که به طور مستقیم از تلویزیون و مانند آن پخش می شود، نگاه کند.

184. اگر در حال ناچاری زن بخواهد زن دیگر، یا مردی غیر از شوهر خود را تنقیه کند، یا عورت او را آب بکشد باید چیزی در دست کند که دست او به عورت نرسد و همچنین است اگر مرد بخواهد مرد دیگر دیگری، یا زنی غیر زن خود را تنقیه کند یا عورت او را آب بکشد.

185. اگر مرد برای معالجه زن نامحرم ناچار باشد که او را نگاه کند و دست به بدن او 186. بزند اشکال ندارد، ولی اگر با نگاه کردن بتواند معالجه کند نباید دست به بدن او بزند و اگر با دست زدن بتواند معالجه کند نباید او را نگاه کند.

187. اگر انسان برای معالجه کسی ناچار شود که به عورت او نگاه کند، بنابر احتیاط واجب باید آئینه را در مقابل گذاشته و در آن نگاه کند ولی اگر چاره ای جز نگاه کردن به عورت نباشد اشکال ندارد.

حجاب و عفاف مردان

استفاده از ابزار های زنانه برای مردان

س188. استفاده از وسایل آرایشی که معمولاً خانمها استفاده می کنند، برای مردان به ویژه برای داماد چه حکمی دارد؟

ج. اگر تشبّه مرد به زن محسوب شود، و یا مفسده انگیز باشد، و یا ترویج فرهنگ مبتذل غرب به حساب آید، جایز نیست.

مدهای غربی در کوتاه کردن مو

س189. تقلید از مدهای غربی در کوتاه کردن مو چه حکمی دارد؟

ج. معیارهای حرمت در این موارد، شبیه شدن به دشمنان اسلام و ترویج فرهنگ آن هاست و این موضوع با توجه به کشورها و زمان ها و اشخاص مختلف، فرق می کند و این امر مختص به غرب هم نمی باشد.

آرایش مو و ناخن

س190. بلند کردن موی سر و ناخن برای آقایان چه حکمی دارد؟ از پشت سر بستن و بافتن موی سر چه حکمی دارد؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد ؛ ولی اگر تشبّه مرد به زن محسوب شود، و یا مفسده انگیز باشد، و یا ترویج فرهنگ مبتذل غرب به حساب آید، جایز نیست.

آرایش موی مرد به مدل زنانه

س191. آرایش موهای مردان به مدل زنانه چه حکمی دارد؟

ج. اگر به گونه ای است که تشبّه به زنان صدق می کند، بنابر احتیاط جایز نیست.

س192. کوتاه کردن موهای پسران کم سن و سال، به مدل دخترانه چه حکمی دارد؟

ج. فی نفسه اشکال ندارد.

مِش کردن موی مرد

س193. مِش کردن (نوعی رنگ کردن) موی مردان چه حکمی دارد؟

ج. در صورتی که ترویج فرهنگ مبتذل غرب به حساب آید، و یا مفسده ای برای آن مترتّب شود، جایز نیست.

استفاده از موی زنان برای مردان

س194. حکم استفاده از موی زنان برای مردان به عنوان کلاه گیس یا در ترمیم مو و مانند آن چیست؟ آیا نظر و لمس کردن آن جایز است؟

ج. فی نفسه اشکال ندارد.

کروات

س195. پوشیدن کروات چه حکمی دارد؟

ج. به طور کلی پوشیدن کروات و دیگر لباس هایی که پوشش و لباس غیر مسلمانان محسوب می شوند به طوری که پوشیدن آن ها منجر به ترویج فرهنگ منحطّ غربی شود جایز نیست.

انداختن زنجیر به گردن مرد

س196. انداختن زنجیر توسط مردان چه حکمی دارد؟

ج. اگر زنجیر از طلا باشد و یا از چیزهایی باشد که استفاده از آن ها مخصوص زنان است، انداختن آن برای مردان جایز نیست.

خالکوبی

س197. خالکوبی برای مردان چه حکمی دارد؟ و انجام آن توسط آرایشگر و درآمد حاصل از آن چه حکمی دارد؟

ج. فی نفسه مانعی ندارد.

بند انداختن برای مرد

س198. بند انداختن صورت یا گونه ها برای مردان چه حکمی دارد؟ (منظور از بند انداختن صورت این است که تمام موهای صورت را زایل کنند.)

ج. بند انداختن ریش، بنابراحتیاط واجب، جایز نیست ؛ ولی نسبت به گونه ها اشکال ندارد.

آرایش کردن و ابرو برداشتن مردان

س199. استفاده از رنگ مو، آرایش کردن و برداشتن ابرو برای مردان مخصوصاً جوانان و نوجوانان و درآمد حاصل از آن چه حکمی دارد؟

ج. احوط آن است که مرد یا زن، از زینتی که مخصوص به جنس مخالف است استفاده نکند ؛ اگرچه قصد تأنیث و تذکیر هم نداشته باشند ؛ مثل مردی که بدون قصد تأنیث و فقط به منظور آرایش، زیر ابرو بردارد که احوط ترک آن است.

استفاده از طلا برای پسر بچه

س200. آیا استفاده از زیور آلات طلا برای پسر بچه حرام است؟

ج. اگر بالغ نباشد، جایز است.

استفاده از طلا برای مردان

س201. آویختن زنجیر طلا به گردن و انگشتر طلا یا ساعت مچی طلا برای مرد اشکال دارد؟ یا فقط در حال نماز اشکال دارد؟

ج. حرام است، چه در حال نماز و چه در غیر نماز. و بنا بر احتیاط واجب، نماز با آن باطل است.